

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus XLVI. De Observatione Jejuniorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

quam autem Laicus) atque negligens puniatur. 2. Ne profana suppellectilia reponantur in Ecclesiis (extra casum necessitatis) & ut Oratoria, vasa, corporalia, purificatoria, & reliqua Ecclesiarum, uti & Ministrorum vestimenta, munda & nitida sint. Quod quidam Parochi sibi notent, qui subinde nec edituos suos ad debitam curam adstringunt, nec ipsi munditiam cordi habent. Quare sit, ut paramenta sordida aspicientibus nauseam, sacrificantibus autem Purificatoria & Corporalia sordida creent horrorem. Porro Evcharistia asservari potest & debet in solis Ecclesiis Parochialibus, Cathedralibus, & Regularibus, quia precipue asservatur in usum infirmorum, & quidem in mundo tabernaculo (in quo nihil aliud, neque Chrisma, aut olea sacra, reponatur) ac in pixide deaurata cum lumine perpetuo. Ne autem consecratas species Evcharisticas contingat corrumpi, saepius & ferè singulis septimanis antiquæ sumi, & novæ consecrari debent.

TITULUS XLV.

De Reliquiis, & Veneratione Sanctorum.

SUMMARIUM.

1. Quid sint Reliquiae. Quid & quotuplex cultus. Quinam dicantur Sancti. Quinam Beati.
2. Quid de Sanctis, eorumque Reliquiis sit hic statutum.
3. Sciendum, per Reliquias intelligi corpora Sanctorum, vel eorum partes, uti ossa, carnes, capillos, dentes, cineres, item vestes, rosaria, aut alia eorum usu vel tactu sacra, pariter instrumenta Martyrii, puta cruces, funes &c. quin & sepulchra &c. Idem est de armis Passionis Christi, vestibus &c. Christi & B. Virginis. Veneratio seu Cultus Sanctorum alius est publicus, qui fit nomine Ecclesiarum, tanquam institutus ab ea, sive deinde in loco publico & coram aliis fiat, sive occultè. Alius verò privatus, qui non exhibetur nomine Ecclesiarum, & tanquam ab ea institutus, sed ex privata devotione colentis, v. g. per preces, jejunia, mortificationis opera, sive in occulto, sive aliis videntibus exhibeatur. Quisquis autem cultus deferretur Sanctis, non Latria, qui soli Deo competit, sed Dulia tantum est, tanquam amicis Dei & intercessoribus exhibitus. Sancti rursus sunt in duplici classe, alii, qui quidem cum opinione vel fama sanctitatis, vel etiam miraculorum, decesserunt ex hac vita, canonizati tamen vel beatificati, seu in numerum Sanctorum vel Beatorum ab Ecclesia ritè relati non sunt. Alii verò ab Ecclesia ritè canonizati vel beatificati, & sic publicæ venerationi expositi. Canonizare, & beatificare spectat ad solum Pontificem. Inter Canonizatos & Beatificatos hoc est discrimen: quod illos omnibus per universam Ecclesiam quocunque cultu duliæ publico colere liceat, istos verò non nisi quibusdam, in certo loco, & illis modis, quos & quibus Pontifex specialiter permittit: hinc, nisi Pontifex specialiter concesserit, Beatificatos publicè colere non licet in locis & personis aliis, quam ubi &

quibus permittum est, nec alio modo, uti imagines & picturas publicè in Oratoriis Ecclesiis appensas, per erectionem altaris, recitationem Breviarii, per celebrationem Missæ aut Festi, per appositionem Nominum in Calendario, per expositionem Reliquiarum per invocationem in publicis precibus, & similia indulgantur in specie. Sic enim declaravit S. Congregatio approbante Clemente 27. Sept. 1650. Si tamen indultum fuerit, de Beato aliquo celebretur Missa, licet in illius imaginem super altare exponere, uti & reliquias, prout declaravit eadem Congregatio.

Dico. In hoc Titulo prohibetur 1. Quisquis pro Sancto colatur non-canonizatus absque auctoritate Ecclesiarum Romanæ, & cultu publico: privatus enim non censetur prohibitus. 2. Ne Reliquiæ antiquæ ostententur extra captam, vel exponantur venales. 3. Noviter inventæ exponantur publicè nisi prius approbatæ à Romano Pontifice, tamen una cum Reliquiis inveniantur scripta aut instrumentum publicum, vel aliunde constet, eas esse alicujus Sancti antiquitus probati, sufficit auctoritas Episcoporum. Habere hæc c. 1. §. 2. b. t. Consonat Trident. c. 1. Decreto de invocatione, veneratione, reliquiis Sanctorum, & sacris imaginibus, quod utiliter legitur, & populo explicabitur: uti & ea, quæ in meo Cursu Theologiae Polemicæ p. 2. tractat. part. 2. art. 2. De ritu canonizandi Sanctorum solatur P. Schmalzgrueber h. t. §. 1.

TITULUS XLVI.

De Observatione Jejuniorum.

SUMMARIUM.

1. 2. 3. Quid & quotuplex sit Jejunium: quid abstinentia: quid collatiuncula: quid laxitas.
 4. Quinam teneantur certis diebus abstinere a carnibus, & quinam jejungere, h. e. unam tantum refectionem adhibere in die.
 5. Quinam excusentur à jejunio.
 6. In diebus jejunii qualis liceat collatiuncula respertina.
- Sciendum 1. Jejunium in genere esse abstinentiam à cibis, seu parsimoniam videlicet in quantitate & qualitate. Est duplex, Naturale & Ecclesiasticum. Naturale consistit in abstinentia ab omni cibo & potu per modum cibi aut potus sumpto: cujusmodi precipitur ante assumptionem Evcharistiæ vel celebrationem Missæ à media nocte ejusdem diei, & examinatur à Castis in tractatu de Evcharistia. Ecclesiasticum, quod ab Ecclesia præscribitur secundum certam formam. Si Ecclesia præcipiat abstinere tantum à certo ciborum genere, nempe à carnibus, uti die Veneris, & ex consuetudine die Sabbathi, per totum annum, excepto die Natalis Domini in hujusmodi diem cadente, vocatur Abstinentia. Si præter carnes veteret simul alteram refectionem in die, jubeatque una refectio, integræ & plenæ, in cibis elurialibus esse contentos, appellatur strictè Jejunium seu dies jejunii. Tales dies sunt omnes per Quadragesimam.

genam (exceptis Dominicis, quibus tantum prohibetur esus carniū) dies quatuor temporum, nempe Feria 4. 6. & Sabbathum in angariis, vigilia Nativitatis Domini & Pentecostes, Apostolorum omnium (exceptis SS. Philippi & Jacobi in tempus Paschale, ac S. Joannis Evangelistæ, in ferias Natalitias incidentibus) vigilia Assumptionis B. V. Mariæ, S. Joannis Baptistæ, SS. Omnium, & pridie S. Laurentii. Si festum, in cuius vigilia celebratur jejunium, cadat in diem Lunæ, anticipatur jejunium in die Sabbathi. c. 1. § 2. b. t. quia in die Dominica in reverentiam Resurrectionis Domini nullum celebratur jejunium. c. 14. de V.

Sc. 2. Prædictum jejunium sic definiri posse: Abstinentia à certo genere ciborum sub una restrictione ad meridiem sumenda. Ad substantiam igitur jejunii juxta communem DD. requiritur duplex abstinentia; nempe à certo genere ciborum, scilicet à carnibus, seu illis cibis, qui ex communi Medicorum & Christianorum judicio ac usu distinguuntur à piscibus, fructibus, leguminibus, placentis &c. & pro carnibus habentur: item abstinentia à secunda refectioe, vel tertiâ: solum enim unicam, eamque integram & plenam permittit jejunium Ecclesiasticum, quæ vi consuetudinis modernæ debet hodie (exclusa causa rationabili) sumi in meridie, quod in Quadragesima debuit institui prius ad solis occasum; quia verò successu temporis vires humanæ tam diuturnam abstinentiam agere tolerarunt, refectio tempore prandii coepit vi consuetudinis adhiberi, noctui vero aliqua cœnula, quam vocamus collationem. Igitur hæc temporis circumstantia accidentalit est, non de substantia jejunii, proinde, immutatur absque omni causa, v. g. itineris, negotiorum, vel alia, quæ sufficit, licet modifia sit, peccatur quidem, at non nisi venialiter: si vero carnes in notabili quantitate comedantur, peccatur mortaliter, & quidem toties, quoties: cum sit præceptum negativum, obligans pro semper: si adhibeatur secunda refectio, peccatur quidem mortaliter, licet prius ad eam perveniat per plures comestiones modicas, quæ coalescunt, & simul sumptæ faciunt integram refectioem & plenam, ut docet Laym. l. 4. tr. 8. c. 1. v. quartum. cum communi; non tamen toties, quoties: sed semel, ita ut, si ve culpabiliter, si ve inadvertenter aut inculpabiliter, adhibita fuerit altera refectio plena, per tertiam, aut usum ciborum diuturnum subsequentem, non amplius peccetur, saltem graviter. La Croix l. 3. p. 2. n. 1265. cum aliis probabiliter, existimantibus utique, quod præceptum jejunii quoad hanc partem sit affirmativum, præcipiens, ut homo sit contentus unica refectioe plena: si proin adhibeatur altera, jejunium, quoad substantiam jam destructum, non amplius urget. Abstinentia à carnibus fundatur in Jure scripto. can. 4. d. 4. c. 7. § 1. d. 3. de consecr. abstinentia verò ab altera refectioe in can. 70. d. 1. de consecr. imò magis in traditione & consuetudine; cum clare in Jure scripto non reperiatur. Cœterum

potus non prohibetur in die Jejunii: imò post potum licet adicere unum vel alterum bolum panis, vel electuaria; quia id fit per modum medicinæ, ne noceat haustus.

Sc. 3. in Quadragesima de Jure scripto etiam prohiberi can. fin. v. par autem est. d. 4. cit. illos cibos, qui sementinam carnis originem trahunt, & vocantur Lacticia, ut sunt lac, butyrum, caseus, ova. Verum in nostris partibus ea permittit consuetudo. Utrum verò vi ejusdem consuetudinis hoc ipso, quod permittantur Lacticia, etiam liceat usus lardi seu pinguedinis porcine, sagiminis, aut adipis anserum, vel aliorum animalium, cum propriè caro non sint, sed solum ex carne trahant originem, disputatur in utramque partem. At quia consuetudo contra legem strictæ interpretationis est, & in nostris partibus non viget quoad dictas pinguedines, extendenda non est ad easdem. Putat tamen Laym. n. 5. illas à Parocho (vel Confessario) pauperibus ob causam inopiæ, si butyrò careant, concedi posse, imò nec divitem propter illarum usum continuò damnandum esse peccati mortalis, nempe propter auctoritatem Hostiens. Abb. Sylv. Fagund. Dian. qui putant per concessa lacticia eo ipso concedi memoratas pinguedines.

Dico 1. Abstinerè à carnibus tenentur diebus Veneris, Sabbathi, & Jejuniorum omnes, ac soli illi Christiani, qui compleverunt septimum ætatis annum. 2. Ab altera autem refectioe, qui compleverunt vigesimum primum (licet prius jam sint robusti) nisi aliunde excusentur. 3. Et qui nondum egressi sunt sexagesimum. Pars 1. constat inde, quod præcepto Ecclesiæ non comprehendantur nisi ratione prædicti, quales ante septennium non præsumuntur esse parvuli; hinc ipsi, uti & perpetuò amentibus, licet apponerentur carnes, quamvis rectè non soleant apponi. Pars 2. ex communi sensu DD. quia minores 21. annis indigent ampliori nutrimento, cum crescant adhuc: neque Ecclesiæ attendit ad robustatem, vel consistentiam, quæ per accedens apud aliquos citius advenit. Pars 3. defenditur à Portell, Jo. Sanch. Palao, Tambur. Burghab. Diana, allegante auctoritatem Pij V. & aliis apud la Croix n. 1317. contra Azor, Lessi. Fagund, Tann. Filliuc. Bonac. Laym. quia ætas ejusmodi senum solet esse infirma, atque indiget cibo frequentius sumptò.

Dico 2. Excusantur à jejunio aliqui 1. Impotentia vel physica vel morali, uti prægnantes & lactantes foeminae, infirmi & debiles, convalescentes, qui, nisi coeant, dormire aut caleferi per majorem noctis partem nequeunt, pauperes cibis ad unam integram ac justam refectioem sufficientibus destituti, v. g. si ordinariè tantum habeant offam cum olerè aut pulmento, vel panem duntaxat, omni alio cibo carentes, conjuges, si alias non possint reddere debitum &c. 2. Labore magnas vires exigente & agitationem corporis vel mentis: unde excusantur agricolæ, fabri ferrarii & lignarii, scriuarij, fossiores, murarij, molitores, futores, textores, laniones, pistores, cursores, iter longum pedi-

pedibus conficientes, famuli famulaeque & alij tantis laboribus distenti, ut cum ijs jejunium absque magna difficultate & incommodo coniungi nequeat. E contra non excusantur tonsores, scribae, pictores, sartores, famuli pedissequi &c. 3. *Pietate*: sic eos, qui deserviunt aegris, qui intra hebdomadem ter concionantur, aut per totam diem audiunt Confessiones, qui docent pueros in Scholis, imò & Professores Superiorum disciplinarum, qui exercitationibus scholasticis quotidie diligenter ac operose incumbunt, excusant multi; quamvis hi omnes ferè etiam ratione laboris, & fortè præcipue, excusentur, cum illorum labor præstantiorem corporis substantiam, nempe spiritus vitales, absumat. 4. *Dispensatione*, quam ex iusta causa, quæ non omnino sufficit ex se ad excusandum, vel dubia est, non tantum Episcopus, sed etiam Parochus, & respectu Regularium Superiores locales dare possunt; Confessarii autem potius declarant, adesse iustam causam excusantem, quam dispensant. Pro licentia comedendi carnes, licet ad sit iusta causa excusans, debet adiri Parochus, vel Episcopus, qui declaret, vel dispense: quod non requiritur in ordine ad secundam refectionem, si causa excusans est certa, adhibendam. 5. *Consuetudine*, quæ circa jejunium potest plurimum, uti in collationcula vespertina, de qua

6. Dico 3. Vi consuetudinis licitum est præter unam integram refectionem adhibere vesperti collationem, seu coenulam, ut habet communis, & recepta praxis. Quid autem & quantum liceat sumere, mirè variant DD. Circa *qualitatem* ciborum multi non improbabiler censent cum Azor. Bonac, Sporer, Burghaber, nihil referre, quales sint cibi, calidi an frigidi, ossa, vel pisces, fructus &c. modò non sint carnes (aut lacticia in locis, ubi hæc prohibentur) sed contradicunt ultra 30. DD. apud Dian. nisi consuetudo ita ferat; qui tantum permittunt leviores cibos, uti fructus, bellaria, panem, vel pro more regionis caseum. Circa *quantitatem* maior adhuc est iudiciorum diversitas: aliqui statuunt absolutam, & respectu omnium æqualem, v. g. mediam libram, quæ apud nos sunt 8. unciae, nam 16. unciae (seu 32. semiunciae, Lotij) faciunt libram: alij verò respectivam, & 8. uncias v. g. permittunt illis, qui valde multò indigent cibo. alij verò tantum 6. vel etiam 4. uncias sic plurimi permittunt quartam partem (alii quintam, alii tertiam) iusti prandii, vel coenæ integræ ac plenæ, quæ coena vel prandium cum respectu diversorum diversam ciborum quantitatem exigit, etiam quarta illius pars respectu diversorum non erit eadem. Quia verò communiter & ordinariè pro coena integra sumi solent duæ libræ, à multis absolute & generaliter media libra permittitur, licet fortè per intemperantiam in prandio ita quis ventrem replisset, ut hoc pacto non sentiat difficultatem jejunii, vel per accidens dicta quantitate se satiaret. Optimè attenditur consuetudo timoratorum, quæ sicut ipsam collationculam introduxit, ita & moderatur. Si quis hanc quantitatem excedat, peccat magis

vel minus, prout fuerit excessus, nec tamen mortaliter per quemlibet excessum.

TITULUS XLVII. De Purificatione post Partum. SUMMARIUM.

1. Purificatio post Partum quid.
2. In Novo Testamento non est sub præcepto.

Sciendum, sicut jejunia in reverentiam Istorum Christi, B. V. Mariæ & Sanctorum sunt introducta, ita Purificationis ceremonie post partum in reverentiam templorum Ecclesie consuli, quæ in veteri Testamento sub præcepto Divino, vi cuius debebantur, quæ pepererunt marem, 40. diebus, per foeminas, 80. abstinere ab ingressu templi propter immunditiam corporalem, quæ tempore censebatur perdurare. *Levit.* finito offerentes Deo agnum anniculum holocausto, & pullum columbæ vel turturæ geminum pro liberatione ab immunditiæ, redimebant in templo infantem, si adhuc vixisset, Deo oblatum.

Dico. Purificatio post partum in novo Testamento consilii est, non præcepti. Uti mulieribus, si velint, & per vires possint, ita post partum de Jure scripto liceat templum gredi, sicut prius; quamquam ad imitationem B. Virginis, quæ licet non fuerit obligata, submissione tamen & devotione se subiectioni Purificationis, rectè abstinere per aliquot tempus ab ingressu templi in hujus venerationem. Atque sic disposuit c. *un. b. t.* imò consuetudo, quæ meo iudicio apud nos cum ratione obligationis videtur esse introducta, debet passim, ut per aliquot septimanas abstinere ab ingressu Ecclesiæ, & post illas à Prescho (non enim id permittum est Religiosis, pote jus parochiale) in illam introductionem præviâ benedictione & cum ceremoniis obrentes propterea eidem honorarium. Quænes. Purificatio post partum est præceptum DEO. *Levit. 12. v. 2.* ergo est sub præcepto Iuris Divini. 2. hoc DEI præceptum fuit Ceremoniale, per Christi mortem & Legem Gratiæ extinctum. Urgebis: si fuit lex ceremonialis, neque licitum est illam in novo Testamento observare, tanquam mortiferam, & non tantum mortuam: sic Circumcisione, Agni Paschalis esu &c. non licet uti. 3. non omnes leges ceremoniales antiqui Testamenti sunt mortiferae, sed tantum typica, quæ tantum præfigurabant aliud à Christo subrogatum loco veteris ceremoniæ, uti erat lex Circumcisionis, esus Agni Paschalis &c. non autem religiosa, qualis est lex Purificationis post partum, lex decimarum &c. sunt mortifera: quæ posteriores propterea in novo Testamento suscitari possunt, vel permitti ab Ecclesia.

TITULUS XLVIII. De Ecclesiis adificandis, vel reparandis. SUMMARIUM.

1. Quid sit quodplex sit Ecclesia in hoc loco.
2. Quid sit quodplex sit Ecclesia in hoc loco.